

65 NĂM THÀNH LẬP TCV SAO BIỂN NHA TRANG

Hoàng Châu 60

Một sự kiện đáng nhớ, một kỷ niệm cần được lưu truyền vì sau biến cố 75, TCV đã bị trung dụng và không còn là nơi ươm trồng đào tạo các linh mục tương lai nữa. 1958 – 2023, 65 năm nhưng số năm hiện hữu chỉ có 17 năm, còn bao nhiêu chỉ là ký ức cho 16 lớp từ 58 đến 74. Tuy nhiên, chúng sinh vẫn nhớ về trường lớp mình đã theo học, qui tụ những anh em cùng về một mối, nhất là luôn nhớ đến những vị bề trên và các ân sư thân yêu. Viết mừng những ngày kỷ niệm của từng lớp mà không viết về TCV Sao Biển, nơi mà anh em đã từng sống với nhau, kẻ lâu dài người vón vụn mấy tháng, một năm thì thật là thiếu sót. Năm nay mừng 65 năm thành lập chủng viện, số người về tham dự sẽ bớt đi vì những ân sư lần lượt ra đi;

ngay cả trong số các chủng sinh cũng có người từ già cõi đời này... nhất là các anh em lớp lớn vì tuổi già phải theo luật tự nhiên của trời đất và Thánh Ý.

Các Vị Bề Trên (Giám Đốc)

- Cha Jos. Clause (Cổ Hồng) 1958-1960
- Cha P. Jeanningros (Cổ Vị) 1960-1964
- Cha Jos. Nguyễn Công Nghị 1964-1966
- Cha Ant. Hồ Ngọc Hạnh 1966-1968
- Cha P. Nguyễn Quang Sách 1968-1972
- Cha F. As. Nguyễn Tôn Sùng 1972-1975
- Cha Tad. Phan Đình Tạc 1975-1977 (Tại Vinh Sơn)

Tại Providence Huế

- Cha René Gantier (Cổ Thế) 1966-1967
- Cha B. Nguyễn Công Phú 1967-1968

Tại Đà Lạt

- Cha Trần Sơn Bích 1967-1968
- Hoàng Kim Đạt 1968-1975

Các Vị Quản Lý

- Cha Mollard (Cổ Lễ)
- Cha Gervier (Cổ Lành)
- Cha Hoàng Kim Đạt

- Cha Nguyễn Công Phú
- Cha Nguyễn Lộc Huệ
- Cha Nguyễn Thạch Ngọc
- Cha Bùi Duy Nghiệp

Các Giáo Sư

Ngoại Quốc

- Cha Clause
- Cha Jeanningros
- Cha Mollard
- Cha Pouclet
- Cha Lagrange
- Cha Hirigoyen
- Cha Larroque
- Cha Nédelec
- Cha Gantier

Việt Nam

- Cha Mai Khắc Cảnh
- Cha Nguyễn Quang Sách
- Cha Nguyễn Hữu Ban
- Cha Lê Xuân Hoa
- Cha Trần Xuân Lai
- Cha Mai Nghị Luận

- Cha Nguyễn Lộc Huệ
- Cha Nguyễn Thạch Ngọc
- Cha Trần Văn Láng
- Cha Lê Văn Thanh
- Cha Phan Đình Tạc

Tại Providence

- Cha Lefas
- Cha Duval
- Cha Cressonier
- Thầy Lâm Toại

Tại Đà Lạt

- Cha Maïs
- Cha Lange
- Sứ Huynh Camille
- Sứ Huynh Lambert
- Sứ Huymh Pierre
- Sứ Huynh Placide

Các Thầy Giám Thị

- Thầy Nguyễn Tôn Sùng
- Thầy Nguyễn Văn Vĩnh
- Thầy Trương Trãi
- Thầy Đào Trí Cầu

- Thầy Nguyễn Cao Cầu
- Thầy Nguyễn Quốc Bẩm
- Thầy Dương Đình Thiện
- Thầy Lê Xuân Thượng
- Thầy Nguyễn Quang Thạnh
- Thầy Trần Thanh Phong
- Thầy Nguyễn Minh Thế
- Thầy Phạm Hồng Thái
- Thầy Nguyễn Văn Huy
- Thầy Lê Quang Luân
- Thầy Đoàn Văn Liệu
- Thầy Nguyễn Xin SB 57
- Thầy Phạm Ngọc Phi SB 58
- Thầy Đoàn Sĩ Thục SB 59- 58
- Thầy Nguyễn Hữu Hoàng SB 60
- Thầy Nguyễn Chí Cần SB 60
- Thầy Nguyễn Tôn SB 64
- Thầy Nguyễn Chí Linh SB 62- 61
- Thầy Đoàn Ngọc Châu 62

Các Giáo Sư Ngoài

- Thầy Nguyễn Gia Bá
- Thầy Nguyễn Trung Tính

- Thầy Lê Văn Nhì (Giuse)
- Thầy Bạch Mỹ (Giuse)
- Thầy Nguyễn Đình Hoa (Giuse)
- Thầy Nguyễn Phúc Hậu CCS
- Thầy Nguyễn Thành Tiên CCS
- Thầy Nguyễn Hữu Nhạc
- Thầy Trần Ngọc Hoa SB 59
- Thầy Nguyễn Thành Thống SB 60
- Thầy Nguyễn Văn Hòa

Những kỷ niệm về các cha bề trên và giáo sư

Về các cha Bề trên, cố Hồng - Cha Clause - ngày xưa với chiếc đèn pin sạc thường đi kiểm tra các chú trước giờ ngủ. Ngài đi, tiếng kêu của chiếc đèn pin luôn báo tin có sự di chuyển của ngài nên các chú im thin thít, không dám động đậy, chờ im tiếng đèn pin kêu bắt đầu hút nước dứa hái trộm lúc ban tối bằng vỏ bút bi. Ngài có tiếng đạo đức nên các chú chọn ngài làm linh hướng rất đông... Nhớ có lần ngài dạy tiếng Việt thế một cha giáo, Ngài có kể một câu chuyện về một con ngựa chạy đến đầu cầu không chịu 'tiến bộ' nữa. Trong thế chiến thứ II, ngài đi lính và phụ trách lương thực và chăn nuôi ngựa nên rất rành về những con ngựa chiến...

Cố Vị - Cha Jeanningros - hay hút pipe giống như phần lớn các cố Tây khác. Nhưng thuốc hút của ngài khi đi ngang qua phòng ngài thấy rất thơm... Vẫn còn nhớ câu thường nói ‘cái chú ni’ theo giọng Quảng Nam của ngài. Có lẽ ngài đã học tiếng Việt ở vùng xứ Quảng? Phụ trách tập hát cho các chú là cha Ban, nhưng trong những dịp lễ lớn hát La tinh thì ngài đích thân tập... Gaude... a... á... mus...

Cha Nguyễn công Nghị với dạng so sánh nhất trong các bài chia sẻ Tin mừng: ‘vinh sang nhất’, ‘cao sang nhất’, ‘thánh thiện nhất’... là người luôn hiền hòa và khiêm tốn...

Cha Hồ ngọc Hạnh, lớp 59 và 60 năm 66 đi ‘du học’ tại Providence Huế nên ít biết về ngài, chỉ biết khi từ vùng lửa đạn Tết Mậu Thân về ngài làm quản lý địa phận, rất ngạc nhiên khi thấy ĐGM Phan-xi-cô Xa-vi-ê quan tâm ưu ái các chú trong các bữa ăn đến nỗi Đức cha phải giải thích vì các chú đã vất vả khổ cực một tháng trời qua.

Cha Nguyễn quang Sách, luôn với chùm chìa khóa trong tay lắc kêu lắc cắc mỗi khi ngài ra khỏi phòng giám thị các chú và không bao giờ để ai chạm vào áo dòng ngài mặc...

Cha Nguyễn tôn Sùng đam mê thuốc Bastos và thích chiều những thức ăn thức uống Tây như rượu vang Pháp, fromage Camembert... khuyến khích dùng để đãi mừng bổn mạng các cha giáo

trong bữa cơm trưa ngày hôm đó.

Cha Phan đình Tạc, nóng như lửa đúng với biệt danh ‘Năm lửa’ mà các cha đã đặt, sẵn sàng tung cú ‘revers’ mỗi khi có chú nào quậy phá và phạm lỗi.

Ở Providence, Huế, phụ trách hai lớp 59 và 60 năm 66 là cha Gantier luôn dùng ‘tutoyer’ mà, tao cho thân mật đúng theo kiểu Pháp, cho các anh em nghe nhạc cha Duval với những bài hát vui tươi đệm đàn guitare dẫn anh em đi du ngoạn Điện Thái Hòa, Hồ Tịnh Tâm, lăng tẩm các vị Vua Triều đại Nguyễn và Đồi Vọng Cảnh tại Huế.

Cha Nguyễn công Phú sau đó phụ trách năm 67, tập cho các chú những bài hát sinh hoạt vì lớp 60 và 61 tham gia phong trào hướng đạo, thường cho anh em đi xem phim ở các rạp mỗi khi có phim hay, về nhà cùng hội thảo, bình luận chung với nhau. Nhớ giọng mũi của ngài và anh em cùng cười vang khi Linh và Độ nhái giả giọng theo và đã đưa anh em đến ở, làm văn nghệ bỏ túi và ngủ đêm tại giáo xứ Dương Sơn, một họ đạo giữa Huế và Quảng Trị hoặc tại Thuận An.

Tại Viện Đại học Đà Lạt, cha Trần Sơn Bích rất hiền hòa, đỏ mặt khi Đình Vĩ Đại giải thích vì sao gọi là ‘tây ngu’ và ‘sói trán’, xem bị chửi đót phang trúng khi anh em 59 chơi giỡn trong phòng riêng hai ba người.

Cha Hoàng kim Đạt, với câu nói bất hủ ‘Bên Anh

chúng tôi', người sáng lập Chung viện Chúa Chiên Lành Đà Lạt niên khóa 68-69 tại lầu 6 của Viện đại học, năm có lớp 12 của Lâm Bích tham gia lần đầu (Lớp của Mai Lân, Nguyễn Huy Thăng, Đinh Hùng, Trần Cầu, Nguyễn Xuân Lương...)

Về các giáo sư, Cha Pouclet có bụng bự, đánh đờn nhà thờ rất hay, chỉ tội khi cử hành nghi thức suy tôn Thánh Giá ngày thứ sáu Tuần Thánh (thường là vị lớn tuổi nhất chủ sự), đầu và chân nằm trên không vì cần bụng khi nằm dài trên nền cung thánh. Cũng may chỉ một vài phút - khi nhồm dậy, mặt mày đỏ như gấc. Ngài dạy Histoire, Géographie lớp 60 năm Quatrième, anh em cứ đếm đủ 4 điếu thuốc là xong giờ dạy của ngài.

Cha Mollard tập giúp lễ cho các chú Huitième mới vô, vô tình để các chú nhìn thấy quần sọt bên trong áo dòng khi anh em vén áo lúc truyền phép. Luôn tặng tem ngoại quốc cho những anh em học giỏi có tên trong bảng khen thưởng mỗi tháng.

Cha Lagrange, lạc quan (nhìn sai), làm cho anh em tưởng ngài nhìn thẳng mặt một người lại thấy những người bên cạnh, giáo sư môn tiếng Anh, luôn dị ứng mùi vị mực khô và mít. Nhớ có lần cùng với Cha Tạc lai rai chút bia và mực khô làm cho ngài hắc xì hơi hoài và phải bỏ giờ nghỉ trưa mở cửa ra khỏi phòng đi tản bộ cho thoáng mùi. Phòng của bản thân sát cạnh phòng ngài. Thật tội nghiệp! Anh em biết nên kết thúc cuộc vui sớm.

Cha Nédélec dạy Sciences Naturelles (Vạn vật) - học sinh ngày nay gọi là môn Sinh - phụ trách phòng bệnh hay bị các chú lừa giả bệnh trốn học để được nghỉ?

Cha Gervier dạy Algèbre và Géométrie (Đại số và Hình học). Nhớ ‘Ponts aux ânes’ ngài giúp để luôn nhớ định lý Pythagore. Là người ở dơ, lúc nào cũng bay mùi chó vì ngài và chó nuôi cùng ở chung phòng.

Cha Larroque cao lớn, dạy Chimie, Physique, chuyên nói tiếng Pháp bình dân không cần câu cú như ‘Moi pas savoir, pas connaître, Moi pas de pitié’. . . Khi chủ tế phải hát Gloria, Credo, với giọng khàn khàn, xướng lên đủ giọng làm khó cho người đệm đàn làm cho anh em luôn cười trong thánh lễ: ngài không biết hát.

Cha Hirigoyen, trẻ trung luôn chiếm được cảm tình của các chú. Ngài có phương pháp dạy Pháp Văn rất hay. Ngài cho các chú làm luận văn chữa hàng để có chỗ cho ngài sửa và cho học trò nhớ mình sai ở chỗ nào. Thỉnh thoảng cho các chú lên phòng nghe nhạc, ăn sôcôla khi học về văn học của Pháp qua các thời đại, thường tham dự những lần tranh tài bóng rổ giữa hai đội bóng của Sao Biển và Lasan.

Cha Mai Khắc Cảnh phụ trách y tế cho các chú, sống ở phòng đầu tiên bên trái cầu thang lên phòng ngủ chú nhỏ, hay dùng bàn tay ‘đét’ lưng

những chú nghịch ngợm và phạm luật, cắm kim chích vào mông người bệnh qua phòng cha Ban kể bên đọc báo, để nạn nhân nằm chờ bơm thuốc, không biết ngài cố ý hay quên.

Cha Nguyễn Hữu Ban, đẹp trai dạy Pháp văn cho các lớp nhỏ và tiếng Việt từ Cinquième trở xuống, thường xuyên tập hát chung và mở những đĩa hát thịnh hành lúc bấy giờ, phát to ra loa cho các chú nghe vào những giờ ra chơi chiều. Ngài phát hành những ‘bons’ điểm (vouchers) thưởng cho những chú có điểm cao để mua dụng cụ học tập tại phòng ngài. Về sau, khi phụ trách tuyên úy cho Trường Hạ sĩ Quan Đồng Đế, thường xách súng ra thị oai với kẻ trộm dùa hoặc tài sản của chủng viện.

Cha Lê Xuân Hoa, nhà thơ Xuân Ly Băng, được tăng cường về dạy Việt văn cho các lớp lớn năm 64, phụ trách môn diễn hành một hai cho các chú. Khi hô nghiêm, các chú chân thẳng, chân ngài lại không thẳng vì bị cán giá. Là thi sĩ, ngài bắt các chú làm thơ, nhưng không ai đạt điểm cao.

Cha Nguyễn Lộc Huệ, vừa nghiêm nghị vừa mĩa mai cũng dạy Việt văn cho lớp 60 năm Sixième, bắt các chú học ca dao tục ngữ Việt Nam càng nhiều càng tốt.

Ở Providence Huế, Cha Lefas cho học sinh làm Dissertation (Nghị luận) en huit colonnes (chia thành 8 cột), thường chùi bảng bằng ngón tay trở thấm nước miếng.

Cha Duval dạy Toán rất hay, mắt luôn hướng lên trần nhưng giảng bài rất dễ hiểu, các chú Nha Trang rất thích.

Ở Adran Đà Lạt, Frère Camille, dạy môn Đạo Đức (Moral), lúc nào mở đầu cũng đều nhắc, ‘Après la mort, vous verrez’; luôn ho khù khụ khi phát biểu chuyện dưới cờ mỗi sáng thứ hai đầu tuần: ngài phải đi bơm phổi hàng tháng.

Frère Placide dạy toán rất nể anh em Sao Biển vì đã có căn bản khi học với cha Duval ở Huế vì luôn được điểm cao.

Frère Hambert dạy Sciences Naturelles hay dẫn học sinh lớp Terminales đến phòng thí nghiệm của Viện đại học để mổ chuột bạch hay thỏ khi học về các bộ phận của động vật...

Phong cảnh của TCV Sao Biển Nha Trang

Rất thú vị, rất hữu tình và lý tưởng vì tọa lạc bên bờ biển. Mát mẻ và tiện lợi cho các chú tắm nước mặn sau giờ chơi, tốt cho sức khỏe. Một không gian rộng rãi với một sân bóng đá, ba sân bóng rổ, hai sân bóng chuyền đủ cho các chú vui chơi trong giờ nghỉ chiều, chưa kể những bàn ping-pong trong hai nhà chơi cho những anh em thích chơi trong nhà hoặc đánh cầu lông giữa hai hàng thông hoặc tại những nơi trống khác. Sau này, có lớp học võ, chỉ trưng dụng sân bóng rổ chính giữa dãy nhà

Tiểu chủng viện Sao Biển đầy thơ mộng, chú trung và lớn để học và biểu diễn hoặc thi đấu. Hai cái giếng nước ngọt để các chú tắm lại sau khi tắm biển vô. Thật lý tưởng đối với một không gian thoải mái cho một học đường, một trung tâm đào tạo tôn giáo! Thật êm đềm với biết bao ký ức ủa về và cũng thật thơ mộng với hàng dừa sát bờ biển, với sóng biển lấp lánh dưới ánh trăng ngày rằm!

Nhìn về bên trái rặng núi Ba Làng có Trung tâm Huấn luyện HSQ Đồng Đế với câu thơ bất hủ:

*“Anh đứng ngàn năm thao diễn nghi,
Em nằm xóa tóc đợi chờ anh.”*

Và bên phải là Hòn Chồng, nơi ghi dấu vết chân của các chủng sinh Sao Biển các lớp mỗi thứ năm hoặc chủ nhật khi đi promenade, cũng là nơi dừng nghỉ cho những tay bơi từ đôi dương Thanh Hải

bơi qua trước khi bơi về. Ngày nay mở đường nhựa lớn, xây nhà nghỉ, nhà hàng, khách sạn không còn cảnh quan êm đềm thơ mộng như trước! Ngày xưa không gian rộng rãi hoang sơ, giờ thành đường phố đô thị: có nhộn nhịp, đông đúc du khách nhưng lại mất đi nét hoang sơ thơ mộng ngày nào!

Chính ngôi trường cũng đã bị đổi chủ, hạn hẹp và mất hút giữa những tòa nhà chung quanh. Danh xưng TCV Sao Biển cũng không còn nhưng mang tên mới: Trường Sân khấu Điện ảnh?

Ngôi trường giờ đây mất hút giữa những tòa nhà cao lớn cũng như không còn vẻ thơ mộng như thuở ban đầu: bên bãi cát vàng, sóng vỗ rì rào dưới ánh trăng hay bạc ngầu giập dũ trong những đêm phong ba bão táp... Còn đâu ngôi nhà nguyện, sáng tối vang lên những lời kinh tiếng hát của các chú tiểu chủng sinh... thay vào đó là con đường tráng nhựa có dải phân cách ở giữa chạy dài từ Nha Trang qua Hòn Chồng, thẳng ra Ba Làng, Bãi Tiên, lấy luôn cả nhà nguyện và một phần của Dòng Kín mà hằng năm cứ mỗi đầu tháng 10, lễ Thánh Nữ Tê-rê-xa Hải Đông, anh em được dịp qua dự thánh lễ, nghe giọng hát thiên thần của các chị nữ tu, được tặng hoa hồng và thăm viếng khu nội cấm của các chị. Thật êm đềm và thánh thiện biết bao!

65 năm mừng ngày thành lập TCV của chúng tôi! Hiện nay danh xưng, địa danh cũng không còn tồn tại, nhưng trong tâm hồn chúng tôi vẫn luôn

giữ mãi hình ảnh Mẹ Sao Biển, Mẹ Stella Maris và hình ảnh hai dãy nhà mái ngói đỏ với những ký ức không bao giờ phai nhòa.

“STELLA MARIS MẸ ỒI,
MẸ LUÔN SOI SÁNG ĐƯỜNG ĐỜI CON ĐI,
DẪU CHO GIAN KHÓ CÁCH CHI,
CON LUÔN TIN TƯỞNG SỢ GÌ NGUY NAN!”